

Wat mij opvalt in mijn werk als gevangenispredikant is dat criminaliteit meestal niet iets is dat op zichzelf bestaat. Nogal eens zie je dat het geen bewuste keus is geweest, maar dat het een gevolg is van iemands levensloop.

In het Huis van Bewaring ontmoet ik veel mensen met een levensgeschiedenis waarin veel is misgegaan. Van jongsaf aan hebben ze de gebrokenheid van het leven ervaren. Emotioneel verwaarloosd. Opgegroeid in achterstandsgebieden en al vroeg uit de boot gevallen op school. Nergens echt bij horend. Een marginaal leven. Geen werk en ook geen kans op werk, en al vroeg in aanraking gekomen met justitie.

Samengevat zijn de meesten kansarm opgegroeid op emotioneel, sociaal en maatschappelijk gebied. Ze hebben veel gemist om zich te kunnen ontplooiën naar wat ze in zich hebben.

Een jongen van 17 zei me eens: "toen ik 13 was, was de enige die van mij hield m'n marmot."

Binnen de inrichtingen van justitie bestaat de pastorale zorg uit kerkdiensten, gespreksgroepen en persoonlijke contacten. Hierin werken predikanten en vrijwilligers met elkaar samen. Maar deze zorg kan zich niet beperken tot de detentie alleen. Het gaat ook om de toekomstmogelijkheden van gedetineerden.

Nazorgwerk is ook kerkewerk

Op het gebied van de nazorg ligt er ook een duidelijke voor de kerk. In de eerste plaats omdat zorg tijdens de detentie alleen maar geloofwaardig is als die zich ook richt op hoe het leven verder gaat. Ieder mens heeft er recht op om na z'n straf ook weer een nieuw bestaan op te kunnen bouwen.

In de tweede plaats heeft deze bemoeienis met nazorg alles te maken met het hart van het evangelie. Want daar gaat het erom

dat mensen weer kunnen opstaan in het leven. Dat is geen vaag gebeuren. In de verhalen van Jezus gaat het dan om heel concrete dingen in iemands levenssituatie.

En in de derde plaats heeft de kerkgemeenschap geheel eigen mogelijkheden om in mensen, in activiteiten en in financiële middelen een eigen rol te kunnen spelen bij wat gedaan wordt aan maatschappelijk herstel voor mensen in de marge.

Samenhangend aanbod

Met het ook op de nazorg is in Den Haag is vanuit het justitiepastoraat in samenwerking met de plaatselijke en regionale kerken de stichting Exodus opgericht.

Exodus wil perspectief bieden en in concrete projecten mensen ondersteunen een nieuwe levensweg op te bouwen.

Exodus is gevestigd in het Statenkwartier in Den Haag in twee grote herenhuizen en heeft daar drie projecten. Ze bieden een samenhangend aanbod in opvang en begeleiding van mensen in de marge.

Open Huis als eetcafe

Het Open Huis is een laagdrempelige ontmoetingsmogelijkheid waar 5 dagen in de week mensen rondom de maaltijd samenkomen. Het wordt geheel gerund door vrijwilligers. De geestelijk verzorgers van de inrichtingen hebben hier de mogelijkheid om hun contacten na de detentie voort te zetten. Per dag zijn er zo'n 30 a 35 bezoekers. Het zijn niet alleen maar exgedetineerden, maar ook anderen die behoefte hebben aan contact. Zo levert dit project ook een bijdrage aan integratie.

Begeleid wonen

In de tweede plaats heeft Exodus een huis voor begeleid wonen dat plaats kan bieden aan 9 bewoners. Er is een professionele staf die werkt aan individuele begeleidingsprogramma's, gericht op wonen, werken, relaties en zingeving. Het is dus een samenhangend begeleidingsaanbod dat aansluit bij de vaak veelsoortige problematiek die de bewoners hebben. Concreet gaat het om leren wonen, het aanleren van sociale vaardigheden, budgetteren, begeleiding bij het herstel van familierelaties, levensorientatie.

Iedere bewoner heeft een individueel programma, maar er zijn ook gemeenschappelijke activiteiten. Zo is er bijvoorbeeld 1x per jaar een overlevingstocht. Bewoners en begeleiders gaan onder deskundige begeleiding een week lang de jungle in, verstoken van vrijwel alles. Waar het om gaat is om met jezelf geconfronteerd te raken en ook je eigen mogelijkheden te leren ontdekken. Bewoners leren zo dat ze in staat zijn hun eigen grenzen te verleggen. Met zichzelf verder te komen, en dingen af te maken en te presteren die ze van zichzelf niet voor mogelijk hadden gehouden.

fietsenmakerij

Met het huis voor begeleid wonen is verbonden de fietsenmakerij. In het Exodusprogramma is een dagprogramma bestaande uit vrijwilligerswerk of betaald werk verplicht. Onze ervaring is echter dat velen, komend vanuit de gevangenis, een directe aansluiting daarop missen. Er is moeite om zelfstandig structuur en ritme aan het leven te geven. Vandaar dat onze bewoners de eerste drie maanden van hun verblijf werken in de eigen fietsenmakerij van Exodus.

De bedoeling ervan is om arbeidservaring en regelmaat aan te leren. De fietsenmakerij voorziet in een grote behoefte. Een deel van het werk is bestemd voor een project in de Derde Wereld.

Een oud-bewoner

Een oud-bewoner vertelde pas dat hij zijn vrachtwagenrijbewijs had gehaald. Hij is al een paar jaar weg bij Exodus. En langzaam aan gaat het steeds beter. Z'n motivatie om bij ons te komen wonen was zijn zoontje. Het kind was al opgenomen in een kindertehuis. Zowel hij als z'n vrouw waren zwaar verslaafd. Voor hem betekende de gedachte aan zijn kind een ommekeer. Om z'n kind terug te kunnen krijgen begon hij aan het programma van Exodus. Zijn vrouw was inmiddels aan een overdosis overleden. In overleg met de kinderbescherming mocht hij zijn zoontje zo nu en dan bij zich hebben.

Aan het eind van het programma van Exodus was hij zover dat hij kon gaan samenwonen met zijn vriendin en zijn zoontje. En nu na vele jaren hebben ze met z'n drieën iets voor zichzelf opgebouwd.

Wat mij opvalt in mijn werk als gevangenispredikant is dat criminaliteit meestal niet iets is dat op zichzelf bestaat. Nogal eens zie je dat het geen bewuste keus is geweest, maar dat het een gevolg is van iemands levensloop.

In het Huis van Bewaring ontmoet ik veel mensen met een levensgeschiedenis waarin veel is misgegaan. Van jongsaf aan hebben ze de gebrokenheid van het leven ervaren. Emotioneel verwaarloosd. Opgegroeid in achterstandsgebieden en al vroeg uit de boot gevallen op school. Nergens echt bij horend. Een marginaal leven. Geen werk en ook geen kans op werk, en al vroeg in aanraking gekomen met justitie.

Samengevat zijn de meesten kansarm opgegroeid op emotioneel, sociaal en maatschappelijk gebied. Ze hebben veel gemist om zich te kunnen ontplooien naar wat ze in zich hebben.

Een jongen van 17 zei me eens: toen ik 13 was, was de enige die van mij hield m'n marmot.

Binnen de inrichtingen van justitie bestaat de pastorale zorg uit kerkdiensten, gespreksgroepen en persoonlijke contacten. Hierin werken predikanten en vrijwilligers met elkaar samen. Maar deze zorg kan zich niet beperken tot de detentie alleen. Het gaat ook om de toekomstmogelijkheden van gedetineerden.

Nazorgwerk is ook kerkewerk

Op het gebied van de nazorg ligt er ook een duidelijke voor de kerk. In de eerste plaats omdat zorg tijdens de detentie alleen maar geloofwaardig is als die zich ook richt op hoe het leven verder gaat. Ieder mens heeft er recht op om na z'n straf ook weer een nieuw bestaan op te kunnen bouwen.

In de tweede plaats heeft deze bemoeienis met nazorg alles te

maken met het hart van het evangelie. Want daar gaat het erom dat mensen weer kunnen opstaan in het leven. Dat is geen vaag gebeuren. In de verhalen van Jezus gaat het dan om heel concrete dingen in iemands levenssituatie.

En in de derde plaats heeft de kerkgemeenschap geheel eigen mogelijkheden om in mensen, in activiteiten en in financiële middelen een eigen rol te kunnen spelen bij wat gedaan wordt aan maatschappelijk herstel voor mensen in de marge.

Samenhangend aanbod

Met het ook op de nazorg is in Den Haag is vanuit het justitiepastoraat in samenwerking met de plaatselijke en regionale kerken de stichting Exodus opgericht.

Exodus wil perspectief bieden en in concrete projecten mensen ondersteunen een nieuwe levensweg op te bouwen.

Exodus is gevestigd in het Statenkwartier in Den Haag in twee grote herenhuizen en heeft daar drie projecten. Ze bieden een samenhangend aanbod in opvang en begeleiding van mensen in de marge.

Open Huis als eetcafe

Het Open Huis is een laagdrempelig ontmoetingscentrum waar je 5 dagen in de week rondom de maaltijd terecht kunt. Het wordt geheel gerund door vrijwilligers. De geestelijk verzorgers van de inrichtingen hebben hier de mogelijkheid om hun contacten na de detentie voort te zetten. Per dag zijn er zo'n 30 a 35 bezoekers. Het zijn niet alleen maar exgedetineerden, maar ook anderen die behoefte hebben aan contact. Zo levert dit project ook een bijdrage aan integratie.

Begeleid wonen

In de tweede plaats heeft Exodus een huis voor begeleid wonen dat plaats biedt aan 9 bewoners. Er is een professionele staf die samen met de bewoners werkt aan individuele begeleidingsprogramma's. Deze zijn gericht op wonen, werken, relaties en zingeving. Het is dus een samenhangend begeleidingsaanbod dat aansluit bij de veelsoortige problematiek die de bewoners hebben. Daarbij gaat het om zelfstandig leren wonen, het aanleren van sociale vaardigheden, budgetteren, begeleiding bij het herstel van familierelaties, levensorientatie, en dergelijke.

Iedere bewoner heeft een individueel programma, maar er zijn ook gemeenschappelijke activiteiten. Zo is er bijvoorbeeld 1x per jaar een overlevingstocht. Bewoners en begeleiders gaan onder deskundige begeleiding een week lang de Ardennen in, waar ze van vrijwel alles verstoken zijn. Waar het om gaat is om met jezelf geconfronteerd te raken en je eigen mogelijkheden te ontdekken. Bewoners ervaren zo dat ze in staat zijn hun eigen grenzen te verleggen. Ze zien dat ze dingen af kunnen maken en ze presteren onderweg dingen die ze van zichzelf niet voor mogelijk hadden gehouden.

fietsenmakerij

Met het huis voor begeleid wonen is de fietsenmakerij verbonden. In het Exodusprogramma is een dagprogramma bestaande uit vrijwilligerswerk of betaald werk verplicht. Onze ervaring is echter dat bij velen die uit de gevangenis komen, een directe aansluiting op dat werk missen. Ze hebben moeite om zelfstandig structuur en ritme aan hun leven te

geven. Vandaar dat onze bewoners de eerste drie maanden van hun verblijf werken in de eigen fietsenmakerij van Exodus. De bedoeling ervan is om arbeidservaring en regelmaat op te doen. De fietsenmakerij voorziet in een grote behoefte. Een deel van de fietsen die worden opgeknapt gaat naar een project in de Derde Wereld.

Een oud-bewoner

Een oud-bewoner vertelde pas dat hij zijn vrachtwagenrijbewijs had gehaald. Hij is al een paar jaar weg bij Exodus. En langzaam aan gaat het steeds beter. Z'n motivatie om bij ons te komen wonen was zijn zoontje. Het kind was al opgenomen in een kindertehuis. Zowel hij als z'n vrouw waren zwaar verslaafd. Voor hem betekende de gedachte aan zijn kind een ommekeer. Om voor z'n kind een vader te kunnen zijn begon hij aan het programma van Exodus. In overleg met de kinderbescherming mocht hij zijn zoontje zo nu en dan bij zich hebben. Samen met een vriendin kon hij steeds meer de zorg voor hem op zich nemen.

Aan het eind van het programma van Exodus was hij zover datze met z'n drieën zelf verder konden gaan.

In het gezamenlijk - en neoypputoraal geest het
erom dat menen zich zelf leren verstaan
in het licht van de liefde van God.

Zij mogen zich zelf ontplooiën met de
mogelijke kelen die zij in zich dragen.

Ten slotte

Van zondag tot zondag beleven wij in de
gemeente dat wij ons leven mogen
verstaan in het licht van de liefde van God.
De liefde van God wordt zichtbaar en tastbaar
als wij de zorg om het leven met elkaar delen,
en elkaar ruimte van leven geven.